

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Speculativae Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatae Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Qvomodo Pœnitentia delet Pœnam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CAPVT IV.

DE EFFECTIBUS POENITENTIE.

CONTROVERSIA I.

Quomodo Poenitentia deleat penam.

242.

DE fide est, quod delecta culpa non propterea deleatur omnis pena. Trid. sess. 14. c. 8. Huius rei rationem reddidi ex Recentiore quodam Hispano in tr. 1. de Incarn.

quod nempe Poena aeterna respondeat peccato Mortali ut habet rationem offensae & contemptus divinae amicitiae: prout autem habet rationem transgressionis legis, & ut sic non causatur nisi malum aliquod finitum, sicut bonum oppositum quod obtineretur per actum bonum oppositum, etiam est finitum, ut sic inquam respondet peccato poena temporalis commensurata gravitati transgressionis, & haec manet etiam post recuperatam amicitiam.

Quia verò haec doctrina & ratio necdum apud DD. invaluit, ideo nunc referam aliorum rationes huius veritatis, quae duobus modis impugnari potest. Itaque

243. Obijci potest 1. actus justificativus impetrat remissionem poenae aeternae, & quidem secundum minimum gradum suum, & secundum durationem unius instantis: ergo cum vix contingere possit, ut tantum ponatur unus gradus, vel actus tantum duret per instans, per reliquos gradus & per ulteriorem durationem impetrabitur remissio cuiuscunque poenae temporalis: qui enim potest quod est plus, potest etiam quod est minus: & sic vix unquam remanebit vlla poena temporalis.

Responderi potest. 1. cum Card. de Lugo. Contritionem in primo instanti quoad omnes gradus non de condigno, sed de congruo tantum impetrare remissionem poenae aeternae, & quidem consequenter ad impetrationem Gratiae, cum qua non stat debitum poenae aeternae. Porro meritum de congruo non acceptatur à Deo ad conferendum in actu secundo omne id, respectu cuius est in actu primo meritum de congruo. Quoad durationem verò pro secundo instanti, vel considerationem contritionem in ratione meriti, vel in ratione satisfactionis: in prima consideratione expletur ejus meritum de condigno per collationem ulterioris gradus gratiae, & ideo ut sic non obtinet remissionem vllius poenae: in secunda consideratione delet quidem aliquid poenae, sed cum ea

restrictione, quam exigit resistentia contra peccatum peccati praeteriti.

Secunda responsio est Card. Pallavicini in n. 233. observatam in physicis quoniam in rebus naturam esse ita comparatam, ut large sit liberare se ab ingentibus malis, quam in reliquijs eorundem. Cujus ratio est, quia magis accedit ad summam miseriae, est magis violentum natura, ac proinde habere remedia magis parata: non ita verò illa mala, quae tantum impediunt, vel retardant felicitatem perfectam: haec enim est bonum extremum, adeoque debuit esse difficile. Sic etiam natura praeparat cunctis artes, quibus arcerent leones & equi, non ita quibus arcerent muscae & culices.

Aliam responsionem, magis theologiam, & quae mihi tam solida quam ingeniosa videtur, addit idem Card. [Perinuit, inquit, ad divinae misericordiam, ut homo posset per inlanationem poenitentiam liberare se ab aeterno reatu, ne alioquin maneret in praesenti discrimine suae miseriae: non ita facile debuit posse liberari ab omni plane reatu poenae sensibilibus, ac alioquin apud homines peccatum vilesceret (ut etiam insinuat Trid. sess. 14. c. 8.) & ut homines acie exstimularentur ad frequentiam, & maiorem in operibus bonis: sicut enim magis movetur sensus, quam poena damni, quia licet haec poena majori bono, illa tamen magis cadit sub hominis imaginationem, adeoque magis exterruit, magis movet timor purgatorij, quam aliquid poenae augmenti gratiae & gloriae, quod accedit per quolibet actum meritum, & ideo expediret, ut ne illa tota poena iustis remitteretur, ad hoc ut desiderio ejusmodi remissionis semper stimularentur ad novos actus bonos, ac proinde tenderent hic in gratia, & post hanc vitam in beatitudine.]

244. Obijci potest 1. Si dimissa poena aeterna potest à Deo retineri reatus ad poenam temporalem, sequitur posse à Deo remissionem ad maiorem poenam quacunque decessum poenae assignatam, quia semper adhuc erit poena temporalis: ergo non posset Deus remittere poenam aeternam, quin simul exerceeret libertatem penitusque gratuitam remissionem poenae aeternae.

temporalis, & nunquam posset taxare poenam aliquam temporalem, quin simul praeferret liberè beneficium remissionis: consequens videtur absurdum; qui enim praeferat beneficium vnum, potest vtrique negare aliud distinctum, sed remissio poenae aeternae est beneficium, ergo debet posse praestari secluso alio novo, nempe remissione poenae temporalis. Hac obiectio cessat secundum primam rationem ex Recentiore superius relata. Praescindendo tamen ab illa,

Respondetur concedendo primam consequentiam, negando hoc esse absurdum in collatione illorum beneficiorum, quae consistunt in remissione certi debiti praecise in ratione debiti tantum. v.g. si dominus promitteret servo, nolle se servitorem continuare per annum, non potest beneficium manumissionis exequi, quin plus praestet quam ad quod tenebatur vi promissionis: quocumque enim die manumitteret, potuisset sine violatione promissi aliquantulum continuare, quin perveniret ad annum.

CONTROVERSIA II.

Quibus modis deleatur Peccatum veniale.

945. Dicendum 1. Peccatum Veniale potest per Pœnitentiam deleri tam quoad culpam quam quoad poenam, sine Sacramento Pœnitentiae etiam in voto. Probat. Peccatum Veniale potest extra Sacramentum Pœnitentiae deleri, constat ex Tridentino sess. 14. c. 5. Quod autem tunc non sit necessarius actus, qui contineat votum Sacramenti Pœnitentiae in ordine ad Venialia, patet, quia confessio Venialium non est sub precepto: ergo contritio v.g. quae quis dolet de Venialibus, non est votum Sacramenti: in tantum enim est votum Sacramenti respectu Mortalium, in quantum est voluntas servandi omnia praecepta, inter quae etiam est obligatio confitendi venialia, non est votum Sacramenti necessarium.

Dicendum 2. Tametsi actus dilectionis Dei qui sit vel formalis vel virtualis retractatio alicuius peccati Venialis, sufficiat ad delendam culpam, non est tamen tam perfectus actus necessarius. Primum membrum communiter à Doctoribus supponitur, excepto P. Arriaga, & probari solet à fortiori: sufficit enim ad delendum mortale, quod est difficilius remissionis. & sanè est actus valde heroicus, quo quis amore Dei non solum respuit omnia quae opponuntur amicitiae divinae, sed etiam illa quae non opponuntur. ergo rationabiliter dicitur, Deum talem actum acceptare pro remissione culpa, praesertim cum sit hoc valde ad mentem Tridentini, dicentis, multis modis posse Venialia extra Sacramentum deleri; non apparet enim nobilior modus.

Secundum membrum Conclusionis probatur ex verbis Tridentini, dicentis 14. c. 5. peccata Venialia taceri citra culpam in confessione, ed quod multis alijs remedijs expiari possunt: unde subsumitur, atqui si Contritio esset determinatè necessaria, non apparet pluralitas aliorum medicorum, quibus expiari possunt.

946. DICO 3. Non videtur quavis attritio etiam supernaturalis extra Sacramentum sufficere ad delendum peccatum veniale. Hac Conclusio est contra P. Suarez & P. Dicastillo. Probat. ex sensu communi fidelium, existimantium, in Sacramento Pœnitentiae remitti culpas veniales, non solum quando simul cum mortalibus exponuntur, & homo est in statu peccati mortalis, sed etiam quando sola venialia confitentur, & sumus in statu Gratiae: atqui nunquam hoc fieret, si vera esset sententia Suarezij, nam semper praecederet attritio; peccata enim non possunt remitti per Sacramentum Pœnitentiae, nisi praecesserit eorum retractatio: si ergo haec sufficit ad delendum peccatum Veniale, iam absolutio inveniet peccatum deletum per attritionem: ergo absolutio nunquam delebit primum. Responsiones varias adhibet huic argumento P. Dicastillo, quibus bene quidem videtur, adhuc utiliter fieri confessionem venialium, etiam si supponatur remissa, sed non satisfacit sensui fidelium, arbitrantium ea remitti frequenter primo per ipsam absolutionem.

DICO 4. Nunquam videtur remitti culpa venialis sine aliqua peccati retractatione, saltem virtuali. Est contra Suarez & Arriagam, qui putant, in susceptione alicujus Sacramenti, v.g. Confirmationis, Eucharistiae, &c. deleri Venialia sine positiva retractatione, modò ad sit negatio actualis complacentiae. Ratio est, quia de lege ordinaria tamdiu non dimittitur peccatum, quamdiu manet voluntarium habitualiter, hoc est non retractatum, nec ex vilo solido fundamento potest probari haec virtus Sacramentorum, ut supplere possint retractationem. Porò hunc sensum fuisse etiam tempore S. Augustini, non obscurè colligitur ex libro de vera & falsa Pœnitentia c. 8. ubi dicitur de Venialibus: [Est enim Pœnitentia assidue peccantibus assidue necessaria; in multis enim offendimus omnes, quae quotidie remittuntur, si semper deplorentur.] Eadem mens videtur fuisse S. Thomae, qui adeo persuasum habuit, sine retractatione non dimitti etiam Venialia, ut q. 7. de malo a. 11. in fine C. requisiverit etiam in animabus purgatorij, decedentibus cum veniali in hac vita non retractato. Clarius nostram Conclusionem supponit q. 87. a. 3. in C.

947. Dico 5. Probabilis valde est Sententia Turriani, & Card. de Lugo, pro diversitate Venialium requiri & sufficere diversitatem attritionis extra Sacramentum, praesertim si attritio vestiat alijs pijs operibus, vel sit ex nobiliore motivo, vel cum majore intensione & fervore, vel diuturnior, vel repetita, &c. ita ut respectu gravioris